

Fremsat den 1. marts 2019 af Rasmus Nordqvist (ALT), Uffe Elbæk (ALT),
Julius Graakjær Grantzau (ALT) og Carolina Magdalene Maier (ALT)

Forslag til folketingsbeslutning om igangsættelse af et udredningsarbejde om kooperativer

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af denne folketingssamling at nedsætte en hurtigarbejdende arbejdsgruppe, der skal undersøge og belyse kooperativers særlige udfordringer og problemstillinger og komme med forslag til en samlet kooperativlov.

Arbejdsgruppen skal bl.a. komme med forslag til, hvordan man kan lette kooperativers adgang til rådgivning og finansiering samt beskrive og komme med løsningsforslag til de særlige problemstillinger, der knytter sig til bl.a. medarbejdereje, generationsskifte og skatteregler.

Derudover skal arbejdsgruppen beskrive, hvilke modeller og reguleringer man anvender i andre europæiske lande, som Danmark er sammenlignelig med.

Arbejdsgruppen skal endvidere afdække, hvordan man kan skabe overblik og indsamle statistisk viden om kooperativer i Danmark.

Arbejdsgruppen skal komme med forslag og anbefalinger til en samlet kooperativlov, herunder forslag til en definition af kooperativer.

Udredningsarbejdet skal være afsluttet og forelagt Folketinget senest den 1. oktober 2020.

Bemærkninger til forslaget

Der findes ingen lov om kooperativer i Danmark, men der findes mange danske kooperativer. Mange af disse – og særlig de gamle andelsbevægelsesvirksomheder – er konstrueret som a.m.b.a'er, andre er fonde eller foreninger eller konstrueret f.eks. med a/s'er som driftsselskab ejet af fonde eller kommanditselskaber.

Der findes tre grundformer for kooperativer: forbrugerejede (bedst kendt er formentlig banker, forsikringselskaber, andelsboligforeninger og forsyningsvirksomheder (vand, vind, varme og el)), producentejede og medarbejderejede.

Det, at der ikke er én entydig selskabsform for kooperativer, betyder for det første, at det er svært – hvis ikke umuligt – at få et samlet overblik over den kooperative sektors omfang og betydning i Danmark i modsætning til flere andre lande i Europa, hvor kooperativer har sin egen selskabsform, og hvor man derfor enkelt kan finde oplysninger om kooperativerne svarende til de oplysninger, man kan finde om selskaber i bl.a. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og hos Danmarks Statistik. Således er der tal som viser, at kooperativerne i EU (eksklusive Danmark) i 2015 repræsenterede 131.000 virksomheder med 4,4 mio. ansatte og en omsætning på næsten 993 mia. euro. Man kender derimod ikke de danske tal for, bl.a. hvor mange virksomheder eller arbejdspladser eller hvor stor en omsætning kooperativerne repræsenterer i Danmark.

For det andet findes der ikke valid rådgivning i erhvervsfremmesystemet, hvis man ønsker at etablere en kooperativ virksomhed. Her må man opsøge enten erhvervsorganisationer eller advokater og revisorer, som må hjælpe med at konstruere den virksomhed, man ønsker at eje i fællesskab.

For det tredje kan det være svært at vinde gehør for fællesskabsejet, når man skal låne penge og finde finansiering, fordi kooperativformen ikke er entydig.

Ikke desto mindre er kooperativer en virksomhedsform, som har dannet grundlag for en stor del af udviklingen af den danske velfærdsstat og velfærd for befolkningen – dette bl.a. i form af gode, billige varer og boliger, en meget høj forsyningsikkerhed med høj kvalitet i ydelserne til en ordentlig pris, langsigtede investeringer i energiinfrastruktur (f.eks. de nutidige meget store investeringer i fibernet, som energiselskaberne kan foretage, fordi de kooperative penge er tålmodige og langsigtede, da ejerne/forbrugerne kan se, at investeringerne er til deres fælles bedste) samt adgang til solidariske forsikringsordninger og bankydelser. Det, som har sikret validiteten i hele dette net af goder og muligheder for almindelige mennesker, er den demokratiske kontrol med økonomien i kooperativerne.

De kooperative love i de andre europæiske lande er bygget op på forskellige måder, men fælles er, at de som udgangspunkt anvender og definerer termen kooperativ, og at de direkte i lovtæksten eller gennem henvisninger til verdensorganisationen for kooperativer, ICA (International Cooperative Alliance), bygger på de syv kooperative prin-

cipper («Cooperative identity, values & principles», www.ica.coop).

Nogle lande har valgt at have en overordnet lov om kooperativer, som fastlægger de grundlæggende omstændigheder på tværs af form og formål, og derunder at have speciallovgivning for f.eks. banker, forsikring, landbrug osv. Andre lande har flere love om kooperativer, som beskriver særlige formål med kooperativet – f.eks. sociale kooperativer eller kooperative konsortier. Og så er der lande, som regulerer kooperativer i en enkelt lov, og detailregulerer på visse områder via anden lovgivning, f.eks. skattelove.

Forslagsstillerne mener, at der er behov for, at regeringen nedsætter en hurtigarbejdende arbejdsgruppe, der skal undersøge og belyse kooperativets særlige udfordringer og problemstillinger i Danmark og komme med forslag til løsninger herpå. Forslagsstillerne finder det relevant, at man i et sådant udredningsarbejde inddrager viden om relevante europæiske landes regulering af kooperativer.

Arbejdsgruppen skal bl.a. komme med forslag til, hvordan man kan lette kooperativets adgang til rådgivning og finansiering samt beskrive og komme med løsningsforslag til de særlige problemstillinger, der knytter sig til bl.a. medarbejdereje, generationsskifte og skatteregler.

Arbejdsgruppen skal endvidere afdække, hvordan man kan skabe overblik og indsamle statistisk viden om kooperativer i Danmark.

Arbejdsgruppen skal komme med forslag og anbefalinger til en samlet kooperativlov, herunder forslag til en definition af kooperativer.

For så vidt angår medarbejderkooperativer, er der nogle særlige danske forhold, som forslagsstillerne mener at der er behov for at finde løsninger på, bl.a. muligheden for som medarbejdereje at kunne opretholde lønmodtagerrettigheder i forhold til dagpenge og lign. Der er behov for, at der tages konkret stilling til, hvor stor en ejerandel man kan have, samtidig med at man kan anerkendes som værende ansat lønmodtager i »sin egen virksomhed«.

Det kan også være relevant at belyse mulighederne for at differentiere eventuelle økonomiske incitamentstrukturer som f.eks. skattebegunstigelser efter, hvilke formål samfundet ønsker at fremme på givne tidspunkter.

I de kommende år vil der i Danmark være behov for et generationsskifte i et meget stort antal virksomheder. Desværre er det ikke ofte, at en ejer tænker på, at virksomhedens medarbejdere (alle eller en del af medarbejderne) måske kunne ønske sig at erhverve virksomheden i fællesskab. For at skabe bedre muligheder for sådan en medarbejderbuyout kunne man lave en tilbudsforpligtelse som den, der findes i lejeloven ved salg af udlejningsejendomme. Her skal en udlejer tilbyde lejerne at købe ejendommen som andelsboligforening – til samme pris, som ville kunne opnås i åben han-

del – inden der er mulighed for at handle ejendommen til anden side.

I flere af de europæiske love om kooperativer gives der – i anerkendelse af virksomhedernes samfundsnytte – ofte en skattebegunstigelse på den del af et overskud, som geninvesteres i virksomheden. Forslagsstillerne finder det relevant at få belyst, om lignende eller andre skattebegunstigelser kunne være relevante i dansk lovgivning.

Endelig mener forslagsstillerne, at der kan være grund til at overveje, om der kunne etableres en kooperativ investeringsfond måske koblet på et arrangement a la aktiesparekonto – og at den nuværende aktiesparekontoordning udvides til også at omfatte andele i kooperativer.

Skriftlig fremsættelse

Rasmus Nordqvist (ALT):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om igangsættelse af et udredningsarbejde om kooperativer.

(Beslutningsforslag nr. B 131)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.